

Rode: Idet jeg har den Ære at give Møde i denne Sag for mit Parti, maa jeg straks bekende, at det vil falde mig vanskeligt at lægge mit Ansigt i de Folder, der svarer til denne Dags, denne Sags, denne Situations, denne Forespørgsels, den af det ærede Medlem Hr. N. Neergaard foreslaaede Dagsordens og denne Ordførers Alvor. Men jeg skal dog bestræbe mig derfor, og det vil forhaabentlig lykkes mig ved at dele Sagen i de to Bestanddele, hvoraf den bestaar.

Der er Arrangører af Forestillinger, der foretrækker efter et stort og alvorligt Skuespil at give Publikum en let Efterret at gaa hjem med, og det, vi oplever i Dag, er efter et stort Samfunds-drama, der kunde have faaet tragiske Følger for vort Samfund, denne lette Efterret, Ballet, Pantomime, Farce, hvad man vil kalde det. Det, der er Alvor i denne Sag, er, at under det store Dramas Forløb voksede der noget her i Landet, som havde haft ret vanskelige Kaar før. Saa voksede Voldgifts- og Rets-tanken en stille og sikker Vækst. Det var ikke alle, som kunde høre det, det var ikke alle, som havde lagt Mærke til Udtalelser, der var fremsat, og derfor kom det nogle saa overraskende, at Voldgiftstanken var vokset saa stærkt i vort Samfund.

Statsministeren har skildret, hvorledes han paa et vist Tidspunkt af denne Arbejds-kamps Forløb søgte at tilvejebringe en Løsning af den gennem en af Parterne i Forvejen frivilligt tiltraadt Voldgift. Statsministeren har skildret, hvorledes han havde faaet Tilslutning fra begge Parterne til dette Skridt, fordi det, der var blevet tilbage i Stridig-hedernes Art og Omfang, var saa begrænset, at en Opmandskendelse, en af Samfundet institueret Afgørelse, var noget, som Parterne i og for sig selv gerne vilde bøje sig for. Det er ogsaa nævnt, hvorpaa dette Skridt strandede, men alle vil kunne se, at hvis Sagen var bragt til Afgørelse paa det Tidspunkt, saa var kostbare Uger for vort Samfund blevet reddet, og meget, som er spildt, var blevet bevaret. Men derefter viser Statsministerens Udtalelser, at under den fortsatte Strid, da paa Grund af ret uforklarlige Svingninger i en enkelt Arbejds-leders Sind Striden paa ny tilspidsedes, fremstod Tanken om, at man ikke kunde lade denne Sag — med det Omfang, den havde i Betydning for Parterne, og med det Omfang, den havde i Betydning for Samfundet — fortsættes uden at appellere til Samfundsmagtens Afgørelse deraf.

Dette er en stor og betydningsfuld Sag i vort Lands sociale Udvikling, og det er

det, som vil blive husket; naar det ærede Medlem Hr. N. Neergaards Forespørgsel og den Dagsorden, han har stillet, er glemt, saa vil det blive husket: i 1925 voksede Voldgiftstanken her i vort Land saa stærkt, at Socialdemokratiets Ledelse frigjorde sig for et Dogme, som en Gang havde været ubetinget til Gavn for det hele arbejdende Samfund, men som nu var blevet et konservativt Dogme, der ikke kunde opretholdes i sin Helhed, medens andre, Venstre og Konservative, endnu ikke var i Stand til at frigøre sig fra et konservativt Arbejdsgiverforeningsdogme. Det er det betydningsfulde i denne Sag.

Jeg har allerede bemærket, at nogle ikke har lagt Mærke til, hvordan Tanken voksede ude i Befolkningen, og naar man nu fra Venstres Side siger, hvorledes man vilde have stillet sig overfor et Forslag om Voldgift og saadant paa et vist Tidspunkt — hvad man let kan sige nu, hvor der intet Answer er ved at sige det —, saa tyder ogsaa det paa, at man ikke har hørt, hvorledes Tanken voksede indenfor netop Venstres Vælgerkredse om det unyttige, det urimelige, det aldeles uforsvarlige i at sætte Samfundsinteresser, vort Lands Pengepolitik, Landbrugseksporten og meget mere paa Spil for et gammelt, konservativt Arbejdsgiverforeningsdogmes Opretholdelses Skyld. Mange havde heller ikke lagt Mærke til Udtalelser, som var fremsat om denne Sag. Det ærede Medlem Hr. N. Neergaard oplæste nogle Udtalelser af Statsministeren under en Debat paa det nordiske interparlamentariske Møde om Arbejdstvisterne og deres Afgørelse. Saa vidt jeg hørte, henlagde det ærede Medlem denne Forhandling til Stockholm; det spiller i øg for sig ikke nogen Rolle, men det var nu i Oslo, den Gang Kristiania, denne Forhandling fandt Sted. Hvis det ærede Medlem havde læst videre i den Beretning, der findes, vilde han have set, hvad Statsminister Stauning senere under Debatten sagde i denne Anledning. Det var under denne Forhandling, da den nuværende norske Socialminister, Venstremanden Oftedal, havde talt for Voldgift, dog ikke som bærende økonomisk System, men som en nødvendig Ventil i vort Samfund under den nuværende Udvikling, at Statsminister Stauning sagde, at hans Bemærkninger om Voldgift havde været vendt mod dem, der havde en Tyrketro paa, at den kunde bære hele Udviklingen, men at han meget vel forstod, at der kunde komme en retslig Udvikling indenfor Voldgiftstanken, som kunde føre til, at det under visse Situationer var rimeligt at benytte dette Middel. Det er der Folk, der ikke har bemærket. (Afbry-